

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“ ir Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu. Visas taikomas poveikio priemones registruoja socialinis pedagogas (priedas).

2. Tvarkos aprašu siekiama padėti progimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Tvarkos aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Šiaulių Dainų progimnazijoje sąlygas.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **draudžiami daiktai** – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais: pirotechnikos priemonės, psichiką veikiančios priemonės (tabakas, elektroninės cigaretės, alkoholis, narkotinės medžiagos, energetiniai gėrimai), šaltieji ir šaunamieji ginklai, žiebtuvėliai, degtukai, lazeriniai prožektoriai, klėjai, rėžtukai, dujų balionėliai, aerozoliniai purškikliai;

4.2. **netinkamas mokinio elgesys** – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys;

4.3. **poveikio priemonė** – progimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką;

4.4. **pagrįsti fiziniai veiksmai** – su fiziniu kontaktu susiję progimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam, fiziniam saugumui, turtui, arba užkirsti jam kelią;

4.5. **ugdymosi vietos pakeitimas** – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje progimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

II SKYRIUS POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

5. Progimnazijos darbuotojas, esant Tvarkos apraše nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

- 5.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;
- 5.2. iškviešti progimnazijos vadovą ar jo įgaliotą atstovą;
- 5.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;
- 5.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

6. Taikant Tvarkos apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

7. Poveikio priemonės taikomos netinkamai besielgiančiam mokiniui: mokiniui nurimus, pedagogas nutraukęs susirūpinimą keliantį mokinio elgesį, kalbasi su juo. Pokalbio su mokiniu metu pedagogas aiškinasi susirūpinimą keliančio elgesio priežastis, tariasi dėl problemos sprendimo. Tą pačią dieną pedagogas apie susirūpinimą kelianti mokinio elgesį ir įvykusį pokalbį su mokiniu informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir atsakingą asmenį (socialinį pedagogą, nesant socialiniam pedagogui pavaduotoją).

8. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas socialinis pedagogas, nesant socialiniam pedagogui, informuojamas pavaduotojas ir Progimnazijos vadovas. Mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, turi būti informuoti to asmens kuris pritaikė poveikio priemonę. Taip pat, esant būtinybei, privaloma informuoti Šiaulių apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Šiaulių mieste ir (ar) policijos įstaiga.

9. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir Progimnazijos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštu Progimnazijos vadovo nustatyta tvarka, priedas Nr. 1..

10. Progimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys progimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

11. Išnaudojus visas galimas priemones bei švietimo pagalbos teikimo galimybes ir nesulaukus norimo rezultato, raštu kreipiamasi į kitas institucijas dėl pagalbos galimybių ar vaiko minimalios priežiūros priemonių taikymo.

III SKYRIUS UGDYMOSI VIETOS PAKĖITIMAS

12. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

13. Mokinys atlieka dalyko mokytojo paskirtas užduotis socialinių pedagogų kabinetuose.

14. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama klasės vadovo, socialinio pedagogo ar pavaduotojo sprendimu, atsižvelgus į socialinio pedagogo (prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą) rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV SKYRIUS PROGIMNAZIJS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

15. Pedagogas pastebėjęs netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį nedelsiant tai nutraukia, prireikus pagalbos kviečiasi socialinį pedagogą, klasės vadovą (ar klasių vadovus).

16. Progimnazijos administracijos atstovas, socialinis pedagogas, klasės vadovas tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio (-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui (-iams).

V SKYRIUS MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

17. Jeigu progimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, jis nedelsdamas apie tai informuoja progimnazijos administracijos atstovą, socialinį pedagogą ir klasės vadovą.

18. Progimnazijos administracijos atstovas, socialinis pedagogas, klasės vadovas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

19. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu dalyvauja mažiausiai du progimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – administracijos atstovas arba socialinis pedagogas ir klasės vadovas. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, policijos įstaiga.

20. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į progimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama policijos įstaiga.

21. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas klasės vadovo arba progimnazijos socialinio pedagogo.

VI SKYRIUS PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

22. Progimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

22.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su) žalojimo;

22.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, progimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

22.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

22.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys (-iai) nereaguoja į žodinius progimnazijos darbuotojo paliepiamus jas nutraukti;

22.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

22.6. atskirti mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar progimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis socialinio pedagogo kabinete. Progimnazijos renginio metu pastebėjus netinkamą mokinio elgesį, griauinantį bendrą tvarką, mokinį pašalina klasės vadovas, nesant klasės vadovo, socialinis pedagogas. Pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas socialinio pedagogo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) arba bent vienam iš jų nėra tikslinga.

23. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojantį elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

24. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose: mokinį (-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus; mokinį vedant už rankos; guodžiant mokinį; pasveikinant mokinį; padedant neįgaliam mokiniui; mokant mokinį groti instrumentu, šokti; rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus; rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones; teikiant pirmąją pagalbą.

25. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie naudojami kaip bausmė, norint pademonstruoti savo viršenybę, siekiant sukelti vaikui skausmą, naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

26. Pagrįstų fizinių veikslių naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

27. Progimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veikslių panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Aprašas skelbiamas progimnazijos elektroniniame dienyne.

29. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašo priedą pildo socialinis pedagogas.

30. Progimnazijos direktorius:

30.1. skiria Progimnazijos darbuotojus, prižiūrinčius mokinius 7, 8 punktuose numatytais atvejais.

30.2. įgalioja socialinį pedagogą dalyvauti taikant poveikio priemones.

31. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo nagrinėja progimnazijos Vaiko gerovės komisija.

32. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus progimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.
